

คำและประโยคในภาษาชกไก

ไพบูลย์ ดวงจันทร์

เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2540 สำนักข่าว AFP ได้รายงานผลการศึกษาค้นคว้าของศาสตราจารย์ปีเตอร์ มุลฮอสเลอร์ ประจำมูลนิธิสถาบันภาษาศาสตร์ แห่งอะเทลเลดต์ เมืองซิดนีย์ ออสเตรเลีย ว่าร้อยละ 90 ของภาษาที่มนุษย์ใช้กันอยู่ทั่วโลกในปัจจุบันหรือประมาณ 6,000 - 10,000 ภาษา กำลังจะสูญหายไป และผลการศึกษาของศาสตราจารย์ปีเตอร์ มุลฮอสเลอร์ยังพบว่า ก่อนอังกฤษจะเข้ายึดครองออสเตรเลีย ชาวพื้นเมืองที่นั่นมีภาษาพูดถึง 250 ภาษา หลังจากนั้น 2 ศตวรรษ ภาษาของชาวพื้นเมืองดังกล่าวเหลืออยู่เพียง 50 ภาษาเท่านั้น (ปาจารย์สาร, 2540 : 63)

จากรายงานผลการศึกษาของศาสตราจารย์ปีเตอร์ มุลฮอสเลอร์ ได้ชวนให้คิดถึงภาษาของชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยที่กำลังจะสูญหายไป และแลเห็นว่าปัจจุบันภาษาจะเปลี่ยนแปลงหรือสูญหายไป ได้เร็วกว่าอดีตอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วขององค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรม แต่โดยความเป็นจริงแล้วการที่ภาษาต้องตายหรือสูญหายไปนั้นไม่ใช่เป็นเรื่องแปลกแต่อย่างใด มันเป็นธรรมชาติของภาษาเช่นเดียวกับธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ภาษาที่ยังมีชีวิต (Living Language) หรือภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันไม่มีภาษาใดที่จะคงรูปอยู่นั้นตลอดไปได้ มันจะต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อปรับตัวของมันเอง

ให้สามารถทำหน้าที่สื่อสารได้อย่างสมบูรณ์ ถ้าภาษาใดปรับตัวไม่ทันหรือไม่ปรับตัวก็จะทำหน้าที่สื่อสารบกพร่อง ในที่สุดภาษานั้นก็จะหมดบทบาทหน้าที่ และต้องกลายเป็นภาษาตาย (Dead Language) อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่เมื่อภาษาใดๆ ตายหรือสูญหายไปสิ่งสำคัญก็คือโลกต้องสูญเสียมรดกภูมิปัญญาที่กลุ่มชนผู้เป็นเจ้าของภาษานั้นๆ ส่งสมมานานนับพันนับหมื่นปีอย่างน่าเสียดาย

ภาษาชกไกซึ่งเป็นภาษาของชนเผ่าพื้นเมืองทางภาคใต้ของประเทศไทยเป็นภาษาหนึ่งที่กำลังเปลี่ยนแปลงหรือกำลังจะกลายเป็นภาษาตายเพราะปรับตัวไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรมที่รุกไล่เข้าไปหาพวกเขาอย่างรุนแรงและรวดเร็ว ทำให้ภาษาชกไก ค่อยๆ

ลดบทบาทและหน้าที่ลงในสังคมใหม่ ชาว ซาไก ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่ล้าหลังต้องใช้ภาษาของตนเองน้อยลง เด็กรุ่นใหม่แทบพูดภาษาของตนเองไม่ได้ เพราะนิยมพูดภาษาไทยและภาษามลายูซึ่งเป็นภาษาของชนกลุ่มใหญ่ที่แวดล้อมอยู่ จึงพอจะคาดการณ์ได้ว่าอีกไม่นานคือเมื่อคนรุ่นผู้ใหญ่หมดไป ภาษาซาไกก็คงจะตายหรือสูญหายไปด้วย

บทความนี้ผู้เขียนประสงค์เสนอเรื่องคำและประโยคในภาษาซาไกที่เรียกว่าซาไกกันชีวเพื่อเป็นการบันทึกภาษานี้ไว้มิให้สูญหายไปตามกาลเวลาโดยไม่ขอกล่าวถึงเรื่องระบบเสียง เพราะเห็นว่าผู้สนใจสามารถดูได้จากเรื่อง A Phonological Description of the Kansiu Language ที่ผู้เขียนได้เขียนไว้เมื่อปี 1984 บทความนี้ยังเป็นการตอบคำถามที่ว่าชาวซาไกใช้ภาษาพูดกันอย่างไร ใช้ภาษามลายูใช้ไหม มีตัวหนังสือเขียนหรือเปล่าไปพร้อมกันด้วย สำหรับการเก็บข้อมูลผู้เขียนได้เก็บข้อมูลภาคสนามอย่างต่อเนื่องยาวนานกว่า 20 ปี ครั้งสุดท้ายเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 27 เมษายน - 25 พฤษภาคม 2541 จึงหวังว่าบทความนี้จะเป็นประโยชน์ต่อวงการภาษาศาสตร์และวงการมานุษยวิทยาตามสมควร

1. ชาวซาไกและภาษาซาไกในภาคใต้ของประเทศไทย

คนไทยคงรู้จักชาวซาไกมานานแล้วในชื่อ “เงาะ” หรือ “เงาะป่า” ดังจะเห็นได้จากบทพระราชนิพนธ์เรื่องสังข์ทองและบทพระราชนิพนธ์เรื่องเงาะป่า ชาวซาไกมีชื่อเรียกต่างกันหลายชื่อ เช่น ในภาษาไทยเรียกว่า เงาะ เงาะป่า ชาวป่า ภาษามลายูเรียกว่าซาแก ซาไก และออร์ัง อัสลี (Orang Asli) แต่ชาวซาไกเรียกตัวเองว่า “มันนิ”

ชาวซาไก (Sakai) เป็นมนุษย์เผ่าพันธุ์หนึ่งในกลุ่มเนกริโต (Negrito) ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยของมนุษย์เชื้อชาติเนกรอยด์ (Negroids) หรือมนุษย์ผิวดำ มนุษยชาติพันธุ์เนกรอยด์ที่รู้จักกันดี เช่น ชาวนิโกร ชาวอาฟริกัน เป็นต้น มนุษย์ในเผ่าพันธุ์เดียวกับซาไกมีกระจายอยู่เป็นกลุ่มเล็กๆ ทั่วไปในป่าคองโก ในคาบสมุทรมาเลย์ ในส่วนลึกของเกาะนิวกินี เกาะฟิลิปปินส์ และหมู่เกาะอันดามันในมหาสมุทรอินเดีย

เฉพาะในคาบสมุทรมาเลย์ส่วนที่เป็นภาคใต้ของประเทศไทยมีชาวซาไกกระจายอยู่เป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละประมาณ 7-15 คน 20-30 คน หรืออาจถึง 50-60 คน ตามเทือกเขาบรรทัดแถบจังหวัดสตูล พัทลุง ตรัง และตามเทือกเขาสันกาลาศรีแถบจังหวัดยะลาและนราธิวาสบริเวณที่เป็นตะเข็บรอยต่อกับประเทศมาเลเซีย ชาวซาไกคงอาศัยอยู่ในดินแดนส่วนนี้ตั้งแต่สมัยหินกลาง (Middle Stone Age) หรือเมื่อประมาณ 1,500-10,000 ปีมาแล้ว (ชิน อยู่ดี, 2512 : 16-17)

บริเวณที่อยู่อาศัยของชาวซาไกในภาคใต้ของประเทศไทยอยู่ระหว่างพิกัดประมาณเส้นรุ้งที่ 6-7 องศาเหนือ และประมาณเส้นแวงที่ 101 องศาตะวันออก ลักษณะที่อยู่อาศัยโดยทั่วไปจึงเป็นป่าเขตร้อนชื้น (Tropical Rain Forest) ซึ่งเป็นป่าที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ อุดมไปด้วยป่าไม้สูงใหญ่ ไม้เล็ก กัลยป่า หวาย เถาวัลย์ พืชสมุนไพร และสัตว์ป่าเขตร้อนทั่วไป เช่น ลิง ค่าง บ่าง ชะนี หมูป่า เม่น เป็นต้น

ด้วยความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพในบริเวณที่อยู่อาศัย ชาวซาไกจึงอาศัยศิลปะการยังชีพ (Arts of Subsistence) ด้วยการล่าสัตว์และเก็บหาอาหารจากป่า (Hunting and

Gathering) สามารถเร่ร่อนอยู่ตามป่าเขา ชุดเผือก ชุดมัน เก็บหาพืชผักผลไม้ได้โดยไม่ต้องแผ้วถางป่า เพื่อเพาะปลูก อาศัยสัตว์ที่หาได้จากธรรมชาติเป็นอาหาร อาศัยสมุนไพรจากป่าเป็นยารักษาโรค อาศัยภูมิปัญญาของตนเองปรับตัวให้เข้ากันระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ เพื่อความอยู่รอดและการดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์อย่างสุขสงบ อย่างมีศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ที่น่าเกรงขามสมกับความหมายของคำเรียกเผ่าพันธุ์ ว่า ซาแก หรือซาไก ในภาษามาลเลย์ตลอดมา จนกระทั่งมีสิ่งที่เรียกกันว่า “ความทันสมัย” หรือ “การพัฒนา” ระบาดเข้าไปรุกรานอย่างรุนแรงและรวดเร็วจนชาวซาไกปรับตัวไม่ทัน ยังผลให้ความสุขสงบ การดำรงอยู่ตามภูมิปัญญาของตนล่มสลายลง ซึ่งหมายถึงเผ่าพันธุ์และภาษาของเขาที่บทความนี้จะกล่าวถึงด้วย

ชาวซาไกมีภาษาของตนเองใช้ซึ่งไม่ใช่ภาษามาลเลย์ แต่มีแต่ภาษาพูด ไม่มีภาษาเขียน ในภาคใต้ของประเทศไทยมีภาษาซาไกอยู่ 4 ภาษา แต่ละภาษาเป็นภาษาถิ่นของกันและกัน เมื่อชาวซาไกต่างภาษามาพบปะกันก็ใช้ภาษาของตนเองในการสื่อสาร เขาจะไม่เลือกเอาภาษาของถิ่นใดถิ่นหนึ่งขึ้นมาเป็นภาษามาตรฐาน (Standard Language) และเขาไม่นิยมเลือกเอาภาษาที่เขาใช้ได้ เช่น ภาษาไทยหรือภาษามาลเลย์ขึ้นมาเป็นภาษากลาง (Lingua Franca) จึงต่างคนต่างพูดภาษาของตนซึ่งก็พอสื่อสารกันได้ เว้นเสียแต่ว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้ภาษาซาไกของตนเองไม่ได้จึงจะเลือกเอาภาษาไทยหรือภาษามาลเลย์ขึ้นมาเป็นภาษากลางตามแต่สถานการณ์ ภาษาซาไกทั้ง 4 ภาษา และจำนวนผู้ใช้ภาษานั้นๆ โดยประมาณดังนี้

1) ภาษาซาไกเต็นแอน (Sakai Tean-

ean Language) เป็นภาษาของชาวซาไกเต็นแอน ซึ่งอาศัยอยู่เป็นกลุ่มเล็กๆ 4-5 กลุ่มตามบริเวณเทือกเขาบรรทัดแถบจังหวัดสตูล พัทลุง และจังหวัดตรัง

2) ภาษาซาไกเตเตะ (Sakai Tea-de Language) เป็นภาษาของชาวซาไกเตเตะ ซึ่งอาศัยอยู่ตามเทือกเขาสันกาลาคีรีแถบจังหวัดนราธิวาส

3) ภาษาซาไกยะฮาย (Sakai Yahai Language) เป็นภาษาของชาวซาไกยะฮาย ซึ่งอาศัยอยู่ตามเทือกเขาสันกาลาคีรีแถบจังหวัดยะลาและจังหวัดนราธิวาส

4) ภาษาซาไกกันซิว (Sakai Kansiu Language) เป็นภาษาของชาวซาไกกันซิว ชาวซาไกกันซิวมีอยู่ 2 กลุ่ม คือ ซาไกกันซิวฮาตอก (Sakai Kansiu Hatok) อยู่ที่บ้านบาลิ่ง กำปาลังละมง รัฐเคดะห์ ประเทศมาเลเซีย กับซาไกกัน ซิวมาเบ (Sakai Kansiu Mabea) อยู่ที่หมู่บ้านซาไก หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแหร อำเภอรารโต จังหวัดยะลา ภาษาซาไกกันซิวที่บทความนี้จะกล่าวถึงคือภาษาซาไกกันซิวกลุ่มหลัง

เป็นการไม่ถนัดนักที่จะระบุให้แน่ชัดว่าจำนวนชาวซาไกที่ใช้ภาษาแต่ละภาษานั้นมีจำนวนเท่าใด แม้ว่าผู้เขียนจะได้สำรวจประชากรของแต่ละกลุ่มมาเป็นเวลานานติดต่อกันบ้างก็ตาม เพราะชาวซาไกจะอพยพโยกย้ายที่อยู่อาศัยอยู่เสมอ มีการถ่ายเทประชากรระหว่างกลุ่ม มีการเกิด การตาย และยังมี การเดินทางไปมาระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียอยู่เสมอ เว้นแต่ชาวซาไกกันซิวที่พอจะระบุจำนวนประชากรได้ค่อนข้างแน่นอน คือสำรวจครั้งแรกเมื่อปี 2518 มีชาวซาไกกันซิวประมาณ 60 คน ครั้งหลังสุดเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2541 มีชาวซาไกกันซิว 54 คน แยกเป็นเพศชาย 31 คน เพศ

หญิง 23 คน ชาวซาไกกลุ่มนี้แม้จะมีหลักแหล่งแน่นอนเนื่องจากทางราชการกำหนดเขตที่อยู่อาศัยให้เป็นหลักแหล่ง และรู้จักการเพาะปลูกบ้างแล้ว แต่ก็ยังอพยพไปมาระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียอยู่เสมอ

ผู้เขียนประมาณว่าในภาคใต้ของประเทศไทยปัจจุบัน (2541) น่าจะมีชาวซาไกทุกภาษารวมกันประมาณ 200 คน โดยชาวซาไกแต่ละกะกับชาวซาไกยะฮายมีจำนวนน้อยที่สุด คือกลุ่มละประมาณ 20-30 คน ชาวซาไกกันซิวกับชาวซาไกแต้แต้มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือชาวซาไกกันซิวมี 54 คน และชาวซาไกแต้แต้ทุกกลุ่มรวมกันประมาณ 50-60 คน

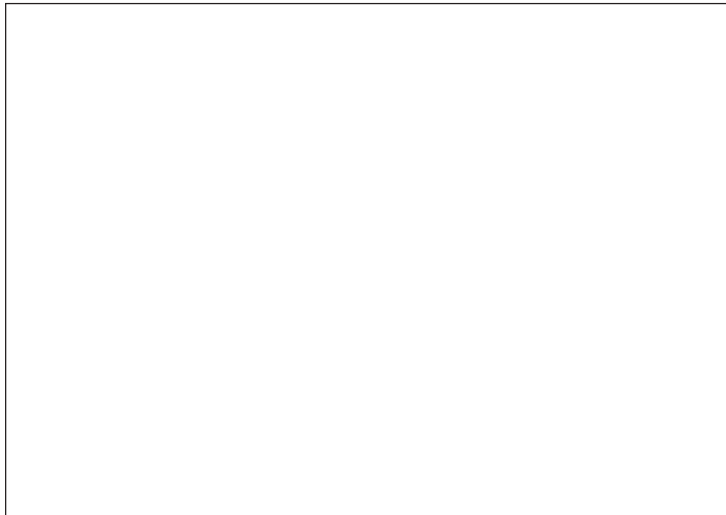
2. ตระกูลภาษาซาไก

ภาษาซาไกทั้ง 4 ภาษาในภาคใต้ของประเทศไทยเป็นภาษาในตระกูลออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic) ซึ่งเป็นตระกูลภาษาใหญ่ตระกูลหนึ่งในเอเชียอาคเนย์ คนไทยส่วนใหญ่รู้จักตระกูลภาษานี้ดีในนามตระกูลภาษามอญ-เขมร (Mon-Khmer Language Family) ซึ่งตามความจริงแล้วภาษาตระกูลมอญ-เขมรเป็นเพียงสาขาหนึ่งของ

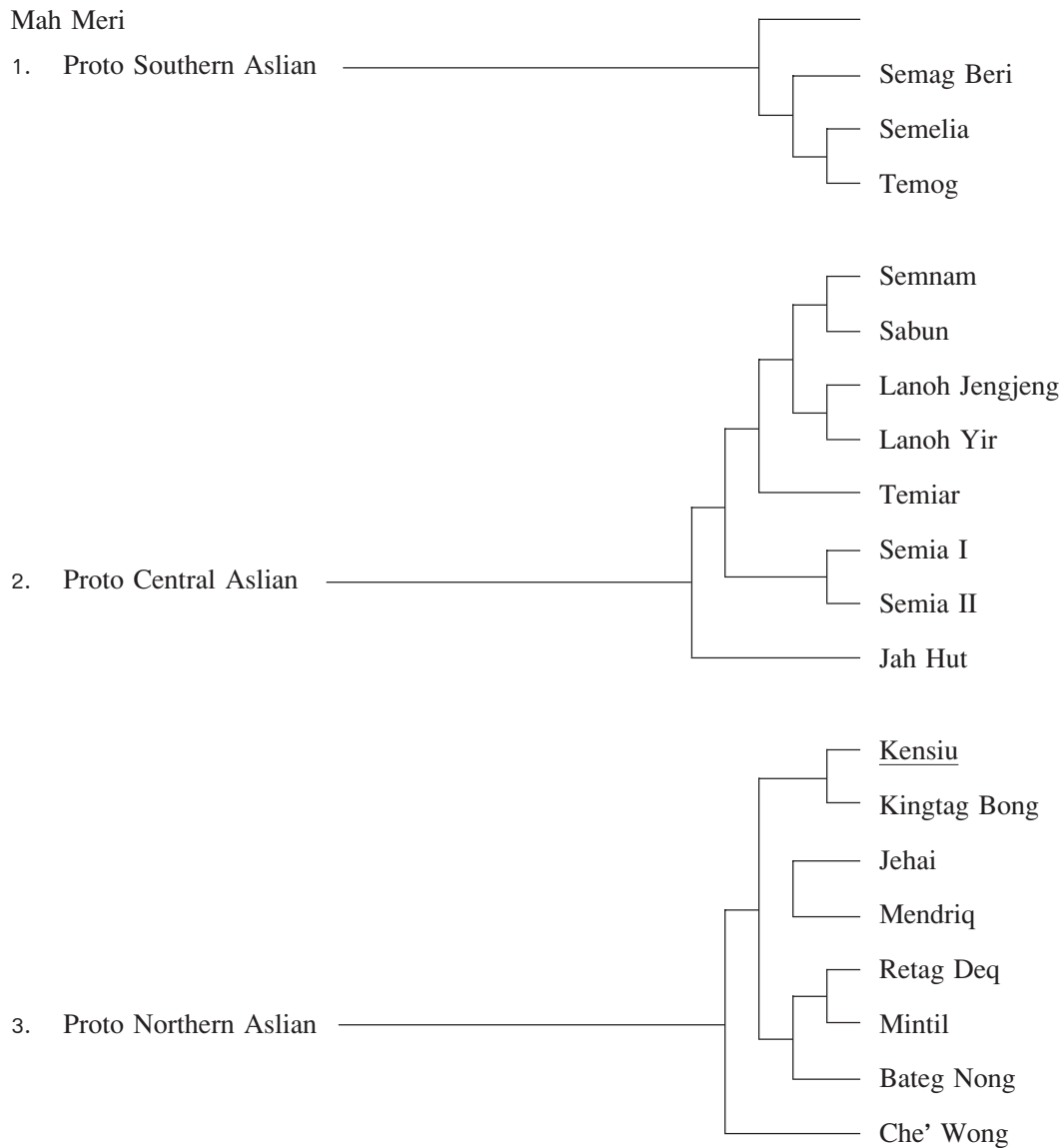
ตระกูลออสโตรเอเชียติกเท่านั้น และภาษาซาไกเป็นภาษาหนึ่งที่เจอร์าร์ด ดิฟโฟลท์ (Gerard Diffloth) เรียกว่าภาษากลุ่มอัสเลียน (Aslian Language) ซึ่งเขาคิดคำนี้ขึ้นใช้เมื่อ ค.ศ. 1973 โดยอิงคำภาษามลายูที่เรียกชาวซาไกว่า Orang Asli และจอฟฟรีย์ เบนจามิน (Geoffrey Benjamin, 1976) ซึ่งได้ศึกษาภาษาออสโตรเอเชียติกเป็นจำนวน มาก ก็ได้รับคำอัสเลียนไปใช้ด้วย

จากการศึกษาภาษากลุ่มอัสเลียนของจอฟฟรีย์ เบนจามิน เขาได้แบ่งกลุ่มภาษาอัสเลียนออกเป็น 3 กลุ่ม (Geoffrey Benjamin, 1976 : 56-66) ภาษาซาไกในภาคใต้ของประเทศไทยคือภาษาซาไกกันซิวกับภาษาซาไกยะฮายเขาจัดให้อยู่ในกลุ่มภาษาอัสเลียนเหนือ (Northern Aslian) ส่วนภาษาซาไกแต้แต้กับภาษาซาไกแต้แต้ไม่ปรากฏชื่อ 2 ภาษานี้ อยู่ในไดอะแกรมที่จอฟฟรีย์ เบนจามินเสนอไว้

ภาษากลุ่มอัสเลียนทั้ง 3 กลุ่มและภาษาสมาชิกของแต่ละกลุ่มตามแนวทางการศึกษาของจอฟฟรีย์ เบนจามิน มีดังนี้

ผู้เขียนกับชาวซาไก

3. คำภาษาซาไกกันซิว

เรื่องคำภาษาซาไกกันซิวที่จะกล่าวถึงในที่นี้ ได้แก่เรื่องระบบคำ ลักษณะของคำ และวิธีการเพิ่มคำ

3.1 ระบบคำ

ในเรื่องของคำภาษาซาไกกันซิวเมื่ออาศัยการพิจารณาจากประวัติศาสตร์และลักษณะสังคม

ของกลุ่มชน อาจพูดได้ว่าคำดั้งเดิมของภาษานี้ น่าจะเป็นคำที่อยู่ในแวดวงความหมายของความจำเป็นเพื่อการดำเนินชีวิตตามสภาพสังคมแบบการล่าสัตว์และเก็บหาอาหาร ซึ่งเป็นยุคเริ่มแรกของสังคมมนุษย์ตามทิมอร์แกน เรียกว่ายุคคนป่า (Savagery)(Lewis Henry Morgan อ้างใน ไพบูลย์ ดวงจันทร์, 2523 : 31-32) แต่การที่จะบอกว่าคำดั้งเดิมมีลักษณะอย่างไรจะมีสักกี่คำ อะไร

บ้าง ให้ได้ค่อนข้างชัดเจน และเป็นวิทยาศาสตร์ ต้องอาศัยการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อการสืบสร้าง (Reconstruct) ซึ่งนับว่าเป็นความรู้ที่อยู่ในแวดวงของภาษาศาสตร์บริสุทธิ์ (Pure Linguistics) ที่ต้องศึกษากันต่อไป

ระบบคำในภาษาซาไกกันชีวที่พบในปัจจุบัน สามารถแบ่งตามจำนวนพยางค์ออกได้ 3 ชนิด คือ คำพยางค์เดียว คำสองพยางค์ และคำสามพยางค์ ดังตัวอย่าง

คำพยางค์เดียว

[ ]	ไฟ
[ ]	เดิน/ไป
[ ]	ลูก

คำสองพยางค์

[ ]	ผู้หญิง
[ ]	ผู้ชาย
[ ]	เร็ว

คำสามพยางค์

[ ]	ผอม
[ ]	หัวใจ
[ ]	แมลงภู่

3.2 ลักษณะของคำ

คำในภาษาซาไกกันชีวมีลักษณะที่น่าสังเกตดังต่อไปนี้

1) เป็นคำสำเร็จรูปในตัวเอง (Isolate) คำแต่ละคำสามารถนำไปใช้ในประโยคได้โดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงใดๆ เช่น คำว่า [   ] “กิน”

[ ]			
ฉัน	กิน	“ฉันกิน”	
[ ]			
เรา	กิน	“เรากิน”	

[ ]			
คุณ	กิน	“คุณกิน”	
[ ]			
เขา	กิน	“เขากิน”	
[ ]			
พวกเขา	กิน	“พวกเขากิน”	
[ ]			
ฉัน	จะ	กิน	“ฉันจะกิน”
[ ]			
คุณ	กำลัง	กิน	“คุณกำลังกิน”

[ ]			
พวกเขา	กิน	แล้ว	“พวกเขากินแล้ว”

2) คำนามและคำสรรพนามไม่มีเพศ เมื่อจะบอกเพศของคนและสัตว์ต้องใช้คำบอกเพศเข้ามาประกอบ คำบอกเพศของตนและสัตว์มีอยู่ 4 คำ ได้แก่

[ ]	“ผู้ชาย”	ตัวอย่างเช่น	
[ ]			
คน	ผู้ชาย	“คนผู้ชาย”	
[ ]			
ลูก	ผู้ชาย	“ลูกผู้ชาย”	
[ ]	“ตัวผู้”	ตัวอย่างเช่น	
[ ]			
หมู	ตัวผู้	“หมูตัวผู้”	
[ ]			
ไก่	ตัวผู้	“ไก่ตัวผู้”	
[ ]	“ผู้หญิง”	ตัวอย่างเช่น	
[ ]			
คน	ผู้หญิง	“คนผู้หญิง”	
[ ]			
ลูก	ผู้หญิง	“ลูกสาว”	

[   ] “ตัวเมีย” ตัวอย่างเช่น
 [   ]
 หมู   ตัวเมีย   “หมูตัวเมีย”
 [   ]
 ไก่   ตัวเมีย   “ไก่ตัวเมีย”

3) คำนามและคำสรรพนามทั้งที่เป็นเอกพจน์และพหูพจน์ใช้รูปเดียวกัน เมื่อจะบอกพจน์ให้ชัดเจนต้องใช้คำบอกจำนวนเข้ามาประกอบ เช่น

[   ]
 หนึ่ง   คน   “หนึ่งคน”
 [   ]
 สอง   คน   “สองคน”
 [   ]
 คน   มาก   “คนมาก”

อย่างไรก็ดี มีคำบางคำที่บอกความเป็นพหูพจน์ในตัวเองได้ เช่น

[   ]   เรา 2 คน
 [   ]   พวกเราหลายคน
 [   ]   พวกเขาหลายคน

4) คำกริยาโดยทั่วไปไม่บอกกาลว่าเป็นปัจจุบันกาล อนาคตกาล หรืออดีตกาล ต้องอาศัยคำอื่นเข้ามาประกอบคือ

[   ] “จะ” ใช้ประกอบหน้ากริยาเพื่อบอกอนาคตกาล เช่น

[   ]
 ฉัน   จะ   กิน   “ฉันจะกิน”
 [   ]
 คุณ   จะ   นอน   “คุณจะนอน”
 [   ] “กำลัง” ใช้ประกอบหน้า

กริยาเพื่อบอกปัจจุบันกาล เช่น

[   ]
 ฉัน   กำลัง   กิน   “ฉันกำลังกิน”

[   ]
 เขา   กำลัง   นอน   “เขากำลังนอน”
 สำหรับการบอกอดีตกาลพบว่าทำได้ 2 วิธีคือ

- ใช้คำว่า [   ] “แล้ว” ประกอบหลังกริยา เช่น

[   ]
 ฉัน   กิน   แล้ว   “ฉันกินแล้ว”

[   ]
 ฉัน   นอน   แล้ว   “ฉันนอนแล้ว”
 - ใช้คำว่า [   ] “แล้ว” ประกอบหน้ากริยา เช่น

[   ]
 ฉัน   แล้ว   กิน   “ฉันกินแล้ว”

[   ]
 ฉัน   แล้ว   นอน   “ฉันนอนแล้ว”

5) คำกริยาสามารถเรียงต่อกันได้มากกว่า 1 คำ เช่น

[   ]
 ฉัน   จะ   เดิน/ไป   ชื้อ   กะปิ
 “ฉันจะเดินไปซื้อกะปิ”

[   ]
 เขา   จะ   มา   นั่ง   กิน   สับปะรด
 “เขาจะมานั่งกินสับปะรด”

6) มีคำลักษณนามใช้ แต่ไม่เคร่งครัด เช่น

[   ] หรือ [   ]
 หนึ่ง   บ้าน   บ้าน   หนึ่ง   หลัง

[   ] หรือ [   ]
 สอง   หิน   หิน   สอง   ก้อน

[   ] หรือ [   ]

สาม   เสื้อ   เสื้อ   สาม   ตัว
 [   ] หรือ [   ]

สี่ ข้าวโพด ข้าวโพด สี่ ผัก
 7) คำที่แสดงคำสั่ง [ ] “จง, ต้อง” เมื่อใช้ประกอบกริยาหลักพยางค์เดียวต้องเพิ่มเสียงท้ายของคำที่แสดงคำสั่งไปตามเสียงท้ายของคำกริยาหลัก แต่เมื่อใช้ประกอบกริยาหลักหลายพยางค์คำที่แสดงคำสั่งจะคงรูปเดิม ไม่ต้องเพิ่มเสียงท้ายคำไปตามเสียงท้ายคำกริยาหลัก ดังตัวอย่าง

คำกริยาหลักพยางค์เดียว

[ ]		
จง ทำ		“จงทำ”
[ ]		
จง นั่ง		“จงนั่ง”
[ ]		
ต้อง จับผึ้ง		“ต้องจับผึ้ง”
[ ]		
ต้อง กิน		“ต้องกิน”

คำกริยาหลักหลายพยางค์

[   ]

จง จวกดิน		“จงจวกดิน”
[ ]		
ต้อง อาบน้ำ		“ต้องอาบน้ำ”
[ ]		
ต้อง รู้		“ต้องรู้”

ในการปฏิบัติงานภาคสนามเพื่อเก็บคำภาษาซาไกกันชนพบว่ามักจะผิดพลาดเสมอ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ทั้งจากผู้เก็บข้อมูลและจากชาวซาไกกันชนผู้บอกภาษาเอง กล่าวคือ ในส่วนของผู้เก็บข้อมูลเมื่อเข้าไปในหมู่บ้าน แล้วเห็นว่าเป็นชาวซาไกก็สอบถามสัมภาษณ์เอาเลย โดยไม่ทราบว่าเขาเป็นซาไกกันชนหรือไม่ ซึ่งอาจจะไม่ใช่ก็ได้ เพราะมักมีชาวซาไกอื่นมาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านด้วยเสมอ ในกรณีนี้ก็จะได้คำที่ไม่ใช่คำภาษาซาไกกันชน ในส่วนของชาวซาไกกันชนผู้บอกภาษาเองก็มักหลงลืมเอาคำภาษาอื่นมาบอกปะปนอยู่เสมอ ซึ่งก็จะไม่ได้คำ

ภาษาซาไกกันชนที่เขามีใช้เหมือนกัน เช่น

คำว่า	ภาษาซาไกกันชนว่า	เขาอาจบอกว่า
“กล้วย”	[ ]	[ ] ซึ่งเป็นคำภาษามาเลย์
“เขียน, วาด”	[ ]	[ ] ซึ่งเป็นคำภาษามาเลย์
“ปลา”	[ ]	[ ] ซึ่งเป็นคำภาษาซาไกตัมญา
“กบ”	[ ]	[ ] ซึ่งเป็นภาษาซาไกตัมญา
“สีขาว”	[ ]	[ ] ซึ่งเป็นภาษาซาไกแต็นแอน
“ต้นไม้”	[ ]	[ ]

ซึ่งเป็นภาษาซาไกดั้งเดิม
เป็นต้น

3.3 วิธีการเพิ่มคำ วิธีการเพิ่มคำในภาษาซาไกกันชีพพบว่ามี 2 วิธีใหญ่ๆ คือ การสร้างคำใหม่และยืมคำภาษาอื่นมาใช้

1) การสร้างคำใหม่ วิธีเพิ่มคำโดยการสร้าง

คำใหม่พบว่ามี 3 วิธี คือการซ้ำคำ (Reduplicate) การประสมคำ (Compound) และการลงอาคม (Infix)

ตัวอย่างการซ้ำคำ

[ ]	มาก	[ ]	มากมาย เยอะแยะ มากมาย
[ ]	กิน	[ ]	กินมาก กินจุบกินจิบ
[ ]	จริง	[ ]	จริงๆ

ตัวอย่างการประสมคำ

[ ]	+	[ ]	[ ]
ลูก		โรงเรียน	เด็กนักเรียน
[ ]	+	[ ]	[ ]
น้ำ		เมา	เหล้า, เบียร์, กะแช่
[ ]	+	[ ]	[ ]
ปลูก		ศิระชะ	ดีลังกา
[ ]	+	[ ]	[ ]
รถ		ไฟ	รถไฟฟ้า
[ ]	+	[ ]	[ ]
ศิระชะ		ใหญ่	หัวหน้า

ตัวอย่างการลงอาคม เช่น ใช้ [   ] เติมลงกลางคำกริยาเพื่อให้คำกริยานั้นกลายเป็นคำนาม ดังตัวอย่าง

คำเดิม	ความหมาย	คำที่ลงอาคมแล้ว	หมายถึง
[ ]	กรอง	[ ]	กระชอน
[ ]	กวาด	[ ]	ไม้กวาด
[ ]	นุ่งผ้า	[ ]	ผ้านุ่ง
[ ]	มีครรภ์	[ ]	การตั้งครรภ์
[ ]	ติด, เหน็บ (ผม)	มีคำยืม (Loan words) อยู่มาก พบว่ามีทั้งคำภาษา馬來ย์ คำภาษาไทย คำภาษาอังกฤษ และคำภาษาจีน โดยเฉพาะคำภาษา馬來ย์มีมากที่สุดเพราะ	
[ ]	ก๊ิปติดผม		

2) การยืมคำภาษาอื่นมาใช้ ในภาษาซาไก

กลุ่มชนผู้ใช้ภาษามาลเลย์เป็นกลุ่มชนที่ชาว ซาไก เมื่อพิจารณาจากประวัติศาสตร์เขาอาจได้รับมาจาก สัมพันธ์ใกล้ชิดด้วยมากที่สุด คำภาษาอังกฤษมี ชาวอังกฤษและชาวจีนโดยตรงหรืออาจได้รับผ่าน จำนวนรองลงมา คำภาษาอังกฤษและคำภาษาจีน

มาทางภาษามาลเลย์ ส่วนคำภาษาไทยเป็นคำภาษาไทยถิ่นใต้ซึ่งเขายืมไปจากภาษาไทยถิ่นใต้โดยตรง

ตัวอย่างคำยืมภาษามาลเลย์

คำภาษามาลเลย์	ความหมาย	คำภาษาซาไก	ความหมาย
[ ]	เหล็ก	[ ]	เหล็ก
[ ]	ตู้	[ ]	ตู้
[ ]	รองเท้า	[ ]	รองเท้า
[ ]	เสื้อ	[ ]	เสื้อ
[ ]	หนังสือ	[ ]	หนังสือ
[ ]	อ่าน	[ ]	อ่าน
[ ]	อ่างใส่น้ำเล็กๆ	[ ]	กระถาง
[ ]	หลอดไฟ	[ ]	ไฟฉาย
[ ]	กุญแจ	[ ]	กุญแจ
[ ]	รถยนต์	[ ]	รถยนต์
[ ]	ปลุก	[ ]	ปลุก
[ ]	กระดาด	[ ]	กระดาด
[ ]	ข้าวเหนียว	[ ]	ข้าวเหนียว
[ ]	ขนมจีน	[ ]	ขนมจีน
[ ]	ขยะ	[ ]	ขยะ
[ ]	กรงนก	[ ]	กรงนก
[ ]	กระดิ่ง	[ ]	กระดิ่ง
[ ]	เครื่องบิน	[ ]	เครื่องบิน
[ ]	หมาก	[ ]	หมาก
[ ]	ครีว	[ ]	ครีว
[ ]	จวกดิน	[ ]	จอบ/จวกดิน
[ ]	ปิ่นสั้น	[ ]	ปิ่น

เด็กชาวซาไก

ตัวอย่างคำยืมภาษาอังกฤษ

คำภาษาอังกฤษ	ความหมาย	คำภาษาซาไก	ความหมาย
hero	วีรบุรุษ	[ ]	ตัวเองในการแสดง ตัวเอกฝ่ายชายเรียกว่า [ ] ตัวเอกฝ่ายหญิงเรียกว่า [ ]
telephone	โทรศัพท์ (น.ก.)	[ ]	โทรศัพท์ (น.ก.)
electricity	ไฟฟ้า	[ ]	ไฟฟ้า
number	ตัวเลข, ลำดับที่	[ ]	ตัวเลข, หวย, ลอตเตอรี
camp	ค่ายที่พัก	[ ]	ค่ายทหาร
start	เริ่มต้น	[ ]	เริ่มต้น
ticket	ตั๋ว	[ ]	ตั๋ว
motorcycle	จักรยานยนต์	[ ]	จักรยานยนต์
bicycle	จักรยาน	[ ]	จักรยาน
engine	เครื่องจักร	[ ]	เครื่องจักร
ball	ลูกบอล	[ ]	ลูกบอล
camera	กล้องถ่ายรูป	[ ]	กล้องถ่ายรูป
school	โรงเรียน	[ ]	โรงเรียน
coffee	กาแฟ	[ ]	กาแฟ
cement	ซีเมนต์	[ ]	ซีเมนต์

[	ไม่	ฉัน	จะ	มา	]	“ฉันจะไม่มา”	
[	ไม่ใช่	จะ	ผ้า	ฉัน	]	“ไม่ใช่ผ้าของฉัน”	
[	ฉัน	อ่าน	ไม่	จะ	รู้	]	“ฉันอ่านไม่ออก”
[	ฉัน	ไม่	จะ	เดิน/ไป	]	“ฉันจะไม่ไป”	

ประโยคคำถาม เรียงคำที่แสดงเป็นคำถามในตำแหน่งต้นหรือท้ายประโยค

[	ใคร	จะ	มา	]	“ใครมา”				
[	อะไร	ชื่อ	คุณ	]	“คุณชื่ออะไร”				
[	คุณ	ไป	ไร	ทำไม	]	“คุณไปไรทำไม”			
[	คุณ	จะ	ไป	ที่/ถึง	ที่ไหน	]	“คุณจะไปไหน”		
[	คุณ	เกิด	เมื่อใด	]	“คุณเกิดเมื่อใด”				
[	คุณ	มี	ลูก	เท่าใด	ตัว	]	“คุณมีลูกกี่คน”		
[	คุณ	ไหม	จะ	เดิน/ไป	]	“คุณจะไปไหม”			
[	คุณ	ไหม	จะ	นั่ง/อยู่	ไหม	จะ	เดิน/ไป	]	“คุณจะอยู่หรือจะไป”

ประโยคขออภัย เรียงคำที่แสดงความขออภัยในตำแหน่งท้ายประโยค

[	คุณ	จะ	นอน	ที่นี่	นะ	]	“คุณนอนที่นี่นะ”
[	จะ	ขยับ	นะ	]	“ช่วยขยับหน่อยนะ”		
[	ทำ	ให้	จะ	หลวม	หน่อย	]	“ช่วยทำให้หลวมหน่อย”

เอกสารอ้างอิง

- ชิน อยู่ดี. **คนยุคก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย**. พระนคร : สำนักพิมพ์อักษรบัณฑิต, 2512.
- ปาจารย์สาร** ฉบับที่ 1 ปีที่ 24 กรกฎาคม-ตุลาคม พ.ศ. 2540 หน้า 63.
- ไพบุลย์ ดวงจันทร์. **ชาไก เจ้าแห่งขุนเขาและสมุนไพร**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2523.
- “_____”. **วัฒนธรรมและภาษาชาไก**. เสนอในการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “ความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคใต้” เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชันษาครบ 6 รอบ และทรงได้รับการสถาปนาให้ดำรงพระยศเป็นเจ้าฟ้าต่างกรม 8-9 พฤศจิกายน 2538 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 11**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม. 2516, หน้า 6648-6649.
- สุริยา รัตนกุล. รองศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิง. **นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ ภาคที่ 1 ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติกและตระกูลจีน-ทิเบต**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้ว : 2531.
- อนุমানราชชน, พระยา. **เชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, มปป.
- Benjamin, Geoffrey. “Austroasiatic Subgroupings and Prehistory in the Malay Peninsula” **Austroasiatic Studies Part 1**. The University Press of Hawaii, pp. 38, pp. 59-66.
- Duangchan, Phaiboon. **A phonological Description of the Kansiu Language**. Bangkok : Mahidol University, 1984.
- Duangchan, Phaiboon. **La chaze cheze les Sakai en Thaïlande Meridionale**. Paris : Ecole Des Hautes E’ tudes en Sciences Sociales, 1986.
- ผู้บอกภาษาหลัก ในการเก็บข้อมูลครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 27 เมษายน - 25 พฤษภาคม 2541 ณ บ้านชาไก หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแห้ว อำเภอธารโต จังหวัดยะลา
- ภาษาชาไก**
นางเบญจวรรณ (ไดออง) ศรีธารโต	นายกล่อม (ลองกวาส) ศรีธารโต
นางสุภาพร (ฆอฮอง) ศรีธารโต	นายณรงค์ (บาดล) ศรีธารโต
นางอัญชลี (ดีเลย์) ศรีธารโต	
- ภาษามาเลย์**
อาจารย์น็อคและ ระเด่นอาหมัด	นางสาวตัวนรอนานา สุระ
นางสาวคอรียะ รายา	นางสาวรอซิดา โต๊ะอูง
นางสาวกุกามารียะ สุระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสุวิธานนท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปองทิพย์ หนูหอม	

